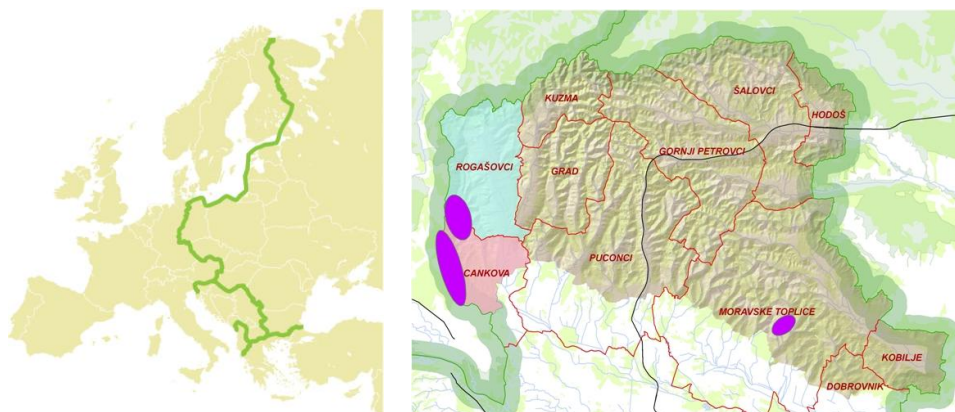

Travniki z belo narciso v občinah Cankova in Rogašovci ob Evropski zeleni vezi Poročilo o stanju v letu 2014

Pregledal in izdelal: Gregor Domanjko, koordinator projekta GreenNet za
Javni zavod Krajski park Goričko

Promoviranje ekološkega omrežja v evropski Zeleni vezi – GreenNet

Poročilo o pregledu narcisnih travnikov v občinah Cankova in Rogašovci v letu 2014 (v okviru projekta Promoviranje ekološkega omrežja v evropski Zeleni vezi – GreenNet)

Narcisa ali gorski narcis (*Narcissus poeticus*) je uvrščena na **rdeči seznam ogroženih in redkih rastlin** Slovenije ter spada **med zavarovane rastlinske vrste** (*Uredba o zavarovanih prostoživečih rastlinskih vrstah, UL RS 46/2004*). V preteklih desetletjih je bila splošno razširjena na zahodnem delu Goriškega. Vse od začetka 80. let prejšnjega stoletja, ko so na celotnem območju Goriškega začeli izvajati agromelioracije, se je število rastišč z narciso začelo naglo zmanjševati. Povečini so travnike z narcisami preorali v njive, nekateri je poraslo grmovje in gozdno drevje, nekatere so lastniki pozidali.

Namen raziskave oz. pregleda narcisnih travnikov v 2014 je bil naslednji:

- popisati znana oz. obstoječa rastišča gorskega narcisa (*Narcissus poeticus*) na zahodnem delu Krajinskega parka Goričko, ki jih je leta 2010 popisala Marjeta Bagola. Avtorica ugotavlja, da so narcise rasle na suhih in vlažnih travnikih, v visokodebelnih travniških sadovnjakih, ekstenzivnih vinogradih, mejicah in v jelševem gozdu. Večina travniških sadovnjakov je bila na zemljiščih v neposredni bližini stanovanjskih hiš in drugih poslopih v naseljih.
- Zbrane podatke (poročilo v .pdf in .shp obliki) poslati Zavodu RS za varstvo narave, kjer jih lahko uporabili za ustrezna naravovarstvena soglasja ob morebitnih posegih v prostor na območju z narcisami.
- Zbrane podatke (v .pdf obliki) poslati občini Cankova in občini Rogašovci.
- Zbrane podatke (v pdf in .shp obliki) poslati družbi ZEU - Družba za načrtovanje in inženiring d.o.o.
- Zbrane podatke v poročilu objaviti na spletni strani Krajinskega parka Goričko in na ta način informirati splošno in zainteresirano javnost.
- Pogovoriti se z lastniki ali najemniki travnikov in sadovnjakov, kjer uspevajo narcise o posledicah, ki jih prinaša prekomerno gnojenje travnikov z gnojnico.

2

S pregledom travnikov sem začel 22. aprila v Pertoči in končal 29. aprila v Gerlincih. Obiskal in popisal sem **59 različnih** parcel v katastrskih občinah **Pertoča, Korovci, Gerlinci, Cankova in Večeslavci**. Pri tem sem uporabljal digitalne ortofoto posnetke z lokacijami narcisnih travnikov iz leta 2010.

Na vsaki lokaciji z narcisami sem štel posamezne cvetoče ali odcvetele rastline gorskega narcisa. Gorski narcis je bil prisoten na **56 parcelah**, od skupno 59, na katerih ga je Marjeta Bagola popisala v letu 2010. En travnik so medtem preorali v njivo, na dveh lokacijah pa nisem zabeležil nobene rastline te vrste. Na lokacijah z gorskim narcisom sem zabeležil od 3 do 500 rastlin, ki so rasle posamič ali v šopih. Povečini so rasle na travnikih, ki so redno košeni in v visokodebelnih sadovnjakih. Ob Kučnici se nahajajo travniki, kjer gorski narcis raste na robovih teh travnikov in delno v gozdu črne jelše. Sklepam, da je na robovih manjši vpliv uporabe gnojnice na narcise, saj sem v lanskem letu bil priča gnojenja teh travnikov s strani najemnikov. Gozdovi črne jelše so za rast narcis zelo primerni, saj črna jelša med

domačimi drevesnimi vrstami odganja med zadnjimi. Zaradi tega imajo narcise spomladi (aprila in maja) dovolj svetlobe za cvetenje in razmnoževanje.

PREGLED NARCISNIH TRAVNIKOV PO PARCELNIH ŠTEVILKAH

Visokodebelni sadovnjak v k.o. Pertoča s parc. št. **1315**; narcise so bile v njem prisotne po celotni površini, v približno enakem številu kot že lani. Trava v visokodebelnem sadovnjaku je bila lani pokošena. Robinija se ne pomlajuje na travniku, kot se je lani ali predlani.

Travniki v k.o. Gerlinci, s parc.št. **1383, 1384, 1385**; na travniku sem preštel 40 cvetočih rastlin narcis. Nahajajo se na skrajnem SV in JV delu travnika ter na celotni zahodni polovici poleg gozda. **Travniki je gnojen z gnojnico**, prisoten je regrat.

Travniki v k.o. Korovci, s parc.št. **876**, kjer se nahaja zapuščena hiška (preko »doktorja«); na travniku sem preštel 15 cvetočih rastlin narcis. Nahajajo se posamič na celotnem travniku.

Travniki v k.o. Cankova, s parc.št. **1429** (za podjetjem Niros); na travniku sem preštel 18 cvetočih rastlin narcis. Skoraj vse se nahajajo na južni polovici travnika.

Travniki v k.o. Korovci, s parc.št. **981, 1190** (pri Marjeti Bagola); na travniku sem preštel 40 cvetočih rastlin narcis. Skoraj vse se nahajajo na travniku s parc.št. 981, ki je preko jarka na najbolj severnem delu. Na tem travniku lastnik ne gnoji z gnojnico, zato je tudi število večje. Več jih je v šopih. Na daljšem travniku so preostale narcise ob zahodnem in vzhodnem robu, kjer je vpliv gnojnice manjši.

Travniki v k.o. Korovci, s parc.št. **1053, 1054** (čisto pri Kučnici); na travniku sem preštel 180 cvetočih rastlin narcis. Narcise se posamič nahajajo na celotnem travniku.

Travniki v k.o. Korovci, s parc.št. **1056, 1057, 1058** (čisto pri Kučnici, južneje od zgornjega travnika); na travniku sem preštel 60 cvetočih rastlin narcis. Narcise se posamič nahajajo na celotnem travniku.

Travniki v k.o. Korovci, s parc.št. **1235** (pravokotno na prejšnja dva travnika); na travniku sem preštel 90 cvetočih rastlin narcis. Narcise se posamič nahajajo na celotnem travniku.

Travniki v k.o. Korovci, s parc.št. **994** (pri gozdnem ostanku); travnika žal ni več, ker so ga preorali v njivo!

Travniki v k.o. Korovci, s parc.št. **1029** (JV od melioracijskega jarka); na travniku sem preštel 20 cvetočih rastlin narcis. Narcise se posamič nahajajo ob robu melioracijskega jarka. Tega travnika do letos nismo imeli evidentiranega kot narcisnega.

Slika 1: Tipična podoba enega izmed narcisnih travnikov v k.o. Korovci

Slika 2: Narcisni travnik ob Kučnici na Evropski zeleni vezi

Slika 3: Narcisni travnik v k.o. Pertoča, ki se je v zadnjih letih že začel zaraščati z nepravo robinijo, zdaj zopet redno kosijo

5

Slika 4: Nekdanji narcisni travnik v k.o. Korovci preoran v njivo

Slika 5: Na gnojenem travniku narcise najdemo pretežno na zunanjih robovih oz na gozdnem robu, kot je bil primer travnika v k.o. Gerlincih

6

23. april

Travnik v k.o. Korovci, s parc.št. **376/1, 377, 378** (v vasi pri cesti); na travniku sem preštel 79 cvetočih rastlin narcis. Nahajajo se na spodnji tretjini travnika pri cesti in na zgornjem delu, kjer je trava (pasja trava) nižja oz sploh ni prisotna, kot na sredini travnika.

Travnik v k.o. Korovci, s parc.št. **186, 187, 188** (na desni strani ceste proti koncu vasi); na travniku sem preštel samo 3 cvetoče rastline narcis! Vse tri so se nahajale ob robu na Z delu travnika.

Travnik v k.o. Korovci, s parc.št. **446/1** (travnik se nahaja med cesto in Kučnico); na travniku sem preštel 109 cvetočih rastlin narcis. Posamič in v šopih se nahajajo na celotni površini travnika.

Travnik v k.o. Korovci, s parc.št. **925** (travnik se nahaja med njivami); na travniku sem preštel 19 cvetočih rastlin narcis. Skoraj vse so bile v šopih na sredini travnika.

Travnik v k.o. Korovci, s parc.št. **890, 891, 892** (v kotu pri gozdu blizu učne poti Fuks graba); na travniku sem preštel 24 cvetočih rastlin narcis. Večina jih je rastla posamič v visoki travi v SV delu na parceli 891 in 892 ter po desnem robu parcele 892.

Njiva v k.o. Korovci, s parc.št. **903** (ob desnem robu njive z isto parc.št.); na travnatem kolovozu sem preštel 24 cvetočih rastlin narcis. Vse so bile na gozdnem robu in ob robu te njive.

Visokodebelni sadovnjak v k.o. Korovci, s parc.št. **205/2** (pri hiši med brajdami); med brajdami sadovnjaka je rastle več kot 200 cvetočih rastlin narcis. Skoraj vse so bile v šopih in jih nisem štel posamič.

Travnik in visokodebelni sadovnjak v k.o. Korovci, s parc.št. **893, 894** (na desni strani pri cesti pred vstopom na Gozdno učno pot Fuks graba); na travniku sem preštel 150 cvetočih rastlin narcis. Večina jih je rastle posamič v na parceli 894, kjer je trava nižja, kot na drugih delih tega travnika.

Na parceli s št. **893** gradijo objekt.

Travnik v k.o. Korovci, s parc.št. **849, 852** (v kotu pri Kučnici pod termami); na travniku je rastle več kot 200 cvetočih rastlin narcis. Posamič in v šopih so se nahajale na celotni površini travnika.

Travnik v k.o. Korovci, s parc.št. **852** (del travnika zahodno od kmetije); na travniku je raslo več kot 500 cvetočih rastlin narcis! Posamič in v šopih so se nahajale na celotni površini travnika. **Najlepši travnik doslej.**

7

Travnik v k.o. Korovci, s parc.št. **556, 559/1** (travnik obdan s treh strani z gozdom); na travniku je raslo več kot 500 cvetočih rastlin narcis. Posamič in v šopih so se nahajale na J, V in S strani travnika ter na S strani v gozdu. Na sredini travnika jih je bilo manj.

Travnik v k.o. Korovci, s parc.št. **29, 30** (pri Kučnici); na travniku je raslo več kot 200 cvetočih rastlin narcis. Posamič in v šopih so se nahajale pretežno na desni, vzhodni polovici travnika ter v gozdu.

Gozd se je izkazal kot zelo primerno življenjsko okolje za narcise, **ker v gozdu ni vpliva gnojnice**, narcise pa imajo pod jelševim drevjem spomladi **dovolj svetlobe** za normalno rast. Jelševi gozdovi so verjetno nekdanji travniki, ki so se zarastli.

Slika 6: Gnojeni travniki s posameznimi narcisami v k.o. Korovci

8

Slika 7: Gnojeni narcisni travniki z regratom

Slika 8: Ponosni lastniki narcis v Korovcih

9

Slika 9: Ekstenzivni narcisni travnik v k.o. Korovci na Evropski zeleni vezi

Slika 10: Narcise so v gozdu črne jelše našle primerne življenjske pogoje za rast oz so se nekdanji travniki zarasli s črno jelšo

10

28. april

Travnik v k.o. Gerlinci, s parc.št. **342** (v sadovnjaku in s studencem pod hišo); na travniku sem preštel 38 cvetočih rastlin narcis. Nahajajo se pri makadamski cesti okrog vodnjaka. Pod cesto, kjer je sadovnjak nisem videl narcis, čeprav so včasih bile.

Travnik v k.o. Gerlinci, s parc.št. **408** (v sadovnjaku od družine Gomboc); na travniku sem skupaj z go. Gomboc preštel 16 cvetočih rastlin narcis. Nahajajo se na vzhodnem delu parcele pri sadnih drevesih. Gospa mi je povedala, **da jih včasih, ko so gnojili bolj kot danes, ni več bilo. Zdaj se pa zopet pojavljajo.**

Travnik v k.o. Gerlinci, s parc.št. **31 in 27** (v sadovnjaku družine Šadl blizu Kučnice); na travniku pod drevesi sem preštel 18 cvetočih rastlin narcis. Lani sem jih naštel 7 v šopih, čeprav so bile že skoraj odcvetele. Pojavljajo se posamič in v šopih samo na teh dveh parcelah pred hišo na desni strani.

Travnik v k.o. Gerlinci, s parc.št. **1255** (nad vikendom, pod dvema sadnima drevesoma); na travniku sem preštel približno 150 cvetočih rastlin narcis. Večinoma so se pojavljale posamič in v senci pod drevesom jablane. Na severni strani parcele jih ni bilo.

Travnik v k.o. Gerlinci, s parc.št. **1239** (v sadovnjaku); na travniku sem preštel približno 100 cvetočih rastlin narcis. Večinoma so se pojavljale posamič in v senci pod sadnimi drevesi. Na severni, bolj sončni strani parcele jih ni bilo.

Travnik v k.o. Gerlinci, s parc.št. **1223, 1224**; v katastru sem ugotovil, da je parcela 1223 sadovnjak, čeprav v naravi na parceli ni nobenih dreves. Na tej parceli sem preštel večino od 114 cvetočih rastlin narcis. Večinoma so se pojavljale posamič. Na parceli št. 1224, ki je v katastru njiva v naravi pa travnik je bilo le nekaj cvetočih narcis. Zanimivo bi bilo ugotoviti, do kdaj je bila v naravi njiva.

Slika 11: Na cvetočem travniku je včasih težko najti posamezne narcise

Slika 12: Narcise v visokodebelnem sadovnjaku so se ohranile verjetno zato, ker v njih niso gnojili

12

Slika 13: Narcise v Gerlincih na nekdanji njivi

29. april

Travnik v k.o. Pertoča, s parc.št. **1486** (v sadovnjaku ob zapuščeni hiši); pod visokodebelnimi drevesi **nisem našel nobene narcise**. Enako je bilo že lani. Soseba pa mi je povedala, da travo v sadovnjaku 2x letno **mulčijo**.

Travnik v k.o. Pertoča, s parc.št. **1477** (na zaraščajoči parceli); na travniku, ki je del zaraščajoče površine z drevesi sem preštel samo 1 cvet narcise. Rastlina raste na južni strani parcele, ki jo lastniki preko ceste še kosijo.

Travnik v k.o. Pertoča, s parc.št. **1475, 1476** (v sadovnjaku); na travniku sem preštel 11 cvetočih rastlin narcis. Pojavljajo se posamič in v šopih na severni strani obeh parcel, več ali manj ob robu pod drevesi velikega jesena.

Travnik v k.o. Pertoča, s parc.št. **1470, 1472** (v sadovnjaku); na travniku sem preštel 11 cvetočih rastlin narcis. Pojavljajo se posamič in v šopih na severni strani obeh parcel, več ali manj ob robu pod drevesi velikega jesena.

Travnik v k.o. Večeslavci s parc. št. **1793** (ob cesti); na travniku sem preštel 31 cvetočih rastlin narcis, ki so rastle v dveh šopih. Šopa rastlin se nahajata na zahodni strani parcele ob poljski poti.

Travnik v k.o. Večeslavci s parc. št. **1730** (v dolini ob umetno izkopanem potoku); na mokrotnem travniku nisem našel nobenih narcis. Enako je bilo že lani.

Travnik v k.o. Gerlinci, s parc.št. **1880** (v sadovnjaku); na travniku sem preštel 110 cvetočih in odcvetelih rastlin narcis. Pojavljajo se posamič in v šopih po celotni parceli, bolj gosto pa na južni polovici.

Travnik v k.o. Gerlinci, s parc.št. **1870, 1871** (ob propadajoči hiši z močno zaraščeno okolico); na travniku sem preštel 300 cvetočih in odcvetelih rastlin narcis. Pojavljajo se posamič in v šopih na SV delu parcele s št. 1871.

Travnik v k.o. Gerlinci, s parc.št. **1875** (v sadovnjaku ob hiši župana občine Cankova); v nizkem sadovnjaku sem preštel 200 cvetočih in več ali manj odcvetelih rastlin narcis. Pojavljajo se posamič in v šopih po celotni površini parcele.

Travnik v k.o. Gerlinci, s parc.št. **2007, 2009**; na travniku ob katerem je včasih stala hiša sem preštel 100 cvetočih in odcvetelih rastlin narcis. Na parceli s št. 2007 se narcise pojavljajo posamič in v šopih po celotni površini parcele, na travniku s parc št. 2009 pa samo na vzhodni polovici parcele.

Slika 14: V bližini hiš, kjer travnate površine kosijo zelo pogosto, so se narcise »umaknile« na robove parcel

14

Slika 15: Travniki v Večeslavcih, kjer že dve leti zapored nisem našel nobene narcise

15

Slika 16: Ko bodo odmrla še zadnja drevesa v starejših visokodebelnih sadovnjakih, potem bodo tudi narcise imele manj možnosti za preživetje. V takšnih sadovnjakih zaradi težje košnje uporabljajo strižne kosilnice, na večjih površinah brez dreves pa traktorske rotacijske kose oz mulčarje.

Pregledal in izdelal: Gregor Domanjko, koordinator projekta GreenNet za Javni zavod Krajinski park Goričko